
Situering

Aan het adviescomité werd gevraagd advies te verlenen met betrekking tot de evaluatie van het decreet opvoedingsondersteuning.

Het advies van het adviescomité van EXPOO zal bezorgd worden aan administrateurs-generaal van de agentschappen Jongerenwelzijn en Kind & Gezin.

Het advies werd geformuleerd op basis van de evaluatierapporten:

- Evaluatie van het decreet opvoedingsondersteuning, door Benedikte Van den Bruel en Ellen Blancke, Versie oktober 2010;
- Implementatie van het decreet opvoedingsondersteuning op lokaal niveau, door dr. Kristien Nys, Oktober 2010.

Advies

Rationalisering van de bovenbouw

Het adviescomité beveelt aan om de voorziene bovenbouw bij de organisatie van opvoedingsondersteuning te rationaliseren.

Bij deze rationalisering dient (blijvende) aandacht te gaan naar:

- opvoedingsondersteuning voor ouders van kinderen boven de twaalf jaar;
- verschillen tussen de provincies;
- de specificiteit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. (Omdat er in het BHG geen onderscheid bestaat tussen het gemeentelijke en bovenlokale niveau is daar de onduidelijkheid nog groter dan in de andere regio's/provincies).

Financiering van het aanbod opvoedingsondersteuning

De inbreng vanuit de Vlaamse overheid om het aanbod opvoedingsondersteuning te financieren wordt zeer minimaal ervaren. Vele initiatieven worden bijgevolg gesubsidieerd vanuit provinciale en lokale overheden.

Er wordt in de evaluatie niet vermeld wat zou gebeuren als deze middelenstromen zouden wegvallen. Zeker in het huidige economische klimaat wordt gevreesd dat er te weinig middelen zullen zijn om wat de decreetgever voorziet waar te maken.

Er dient hier opgemerkt te worden dat een rationalisering van de bovenbouw niet voldoende zou zijn om de onderbouw van voldoende middelen te voorzien.

Opvoedingswinkels

In het evaluatierapport wordt vastgesteld dat sommige winkels meer nadruk leggen op de loket en winkelfunctie en andere op netwerking. In het beschrijvend rapport wordt geen uitspraak gedaan over wat een 'goed' model is. Het adviescomité vindt dit wel belangrijk en adviseert om de netwerkfunctie prioriteit te geven boven de loketfunctie.

De netwerk- én de loketfunctie worden liefst zoveel mogelijk gecombineerd met het oog op het daadwerkelijk bereiken van zoveel mogelijk gezinnen. Dit advies is ook conform de opmerkingen van de verenigingen waar Armen het woord nemen.

Naast het model blijkt uit het evaluatierapport ook dat de opvoedingswinkels veel aandacht en energie hebben gestoken in de uitbouw van de adviesfunctie. De andere functies van opvoedingsondersteuning en het aanbieden van een brede waaier van werkvormen en activiteiten is minder aanwezig zoals bijv. stimuleren van ontmoeting.

Het adviescomité stelt dat aanbod in een winkel (loketstrategie) alleen kan slagen indien er ook voldoende werk gemaakt wordt van het samenwerken met andere partners en het lokale beleid (netwerkstrategie) én ook aanwezig te zijn waar ouders en kinderen al komen (voorportaalstrategie). De decreetgever zou hier duidelijkere eisen, contouren kunnen scheppen.

Bij de organisatie van opvoedingsondersteuning wordt soms te sterk nadruk gelegd op de (creatie van) een opvoedingswinkel. Ook bij lokale besturen worden winkels als een ingangspoort of uithangbord gezien.

Gevaren liggen hier in het overnemen van het concept van een opvoedingswinkel, zonder aandacht te hebben voor het netwerkmodel (en alle problemen die daaruit voortvloeien om samenwerkingspartners te vinden).

Van de decreetgever wordt verwacht duidelijkere eisen en normen te stellen bij de subsidiering van de opvoedingswinkels.

Lokale en bovenlokale netwerken opvoedingsondersteuning

Het is terecht dat opvoedingsondersteuning wordt benaderd vanuit een netwerkidee en dit zo lokaal mogelijk. Opvoeden is namelijk een 'centraal' gegeven, dat raakvlakken kent met vele andere domeinen: school, kinderopvang, sociaal-cultureel werk, gezondheid,... Het is bijgevolg niet raadzaam om opvoedingsondersteuning uitsluitend te koppelen aan één van deze domeinen.

De aanstelling van een lokale coördinator en de vorm van het lokaal overleg is vrijblijvend geformuleerd in het decreet. Men zou kunnen overwegen dit te verscherpen. Anderzijds zijn er lokaal vaak opportuniteiten en door de vorm en partners van het overleg vast te leggen zou men kunnen voorbij gaan mogelijkheden. Het adviescomité oordeelt dat het dan ook beter is het aan het lokale en bovenlokale niveau over te laten opvoedingsondersteuning op te nemen binnen een bestaand overleg of een nieuw overleg te creëren. Het adviescomité brengt wel aan dat een zeker realisme over wat dergelijke netwerken aankunnen zich opdringt. Zo heeft bijvoorbeeld niemand het decretale mandaat om opdrachten te (her)verdelen onder de verschillende partners van een netwerk.

De lokale en bovenlokale netwerken dienen door de overheid beter ondersteund te worden. Dit kan bijvoorbeeld door deze juridisch te verankeren, duidelijkere doelstellingen te formuleren, er een duidelijker beleidsorgaan van te maken.

Het adviescomité vraagt tevens om de verhouding tussen de lokale en bovenlokale netwerken aandachtig te bekijken.

Het model van een lokaal overleg als orgaan voor omgevingsanalyse en beleidsplanning is een model dat werkt in centrumsteden.

Er zou veel meer aandacht kunnen gaan naar het intergemeentelijke en bovenlokale niveau, gezien voor veel (kleine) gemeenten het niet raadzaam is om zelf alle lokale opdrachten op te nemen.

Duidelijk dient wel te zijn dat bovenlokale samenwerkingen wel tot resultaten moeten leiden die in de gemeentes zelf merkbaar zijn.

Opvoedingsondersteuning is maatwerk

Het adviescomité hecht veel belang aan lokale analyses (met lokale partners) die bekijken wat er nodig is voor gezinnen gezien de lokale situatie. Dit wil zeggen dat er ruimte gemaakt dient te worden voor maatwerk dat aansluit bij de noden die je detecteert bij gezinnen. Dit betekent ook dat opvoedingsondersteuning een variatie van methodieken en werkvormen moet kunnen bieden en dat sommige zaken in sommige gemeenten niet nodig zijn.

Het is belangrijk om met een brede bril te kijken naar opvoeding in verschillende sectoren. Dit wil wel niet zeggen dat je dit niet vanuit een bepaalde hoek kunt doen: je blijft kijken vanuit (positief) opvoeden.

Belangrijk is dat hiervoor de nodige middelen vrijgemaakt worden om een dergelijk scenario te realiseren. Dit betekent de verantwoordelijkheid genomen wordt om de nodige middelen vrij te stellen.
